

LAI UZLABOTU MEŽA VĒRTĪBU

Lai paliek vietējo rokās

Ziemeļeiropā meža īpašnieku kooperācija jau daudzus gadus desmitus ir galvenais privāto mežu apsaimniekošanas pamatveids. Tādās valstīs kā Zviedrija un Norvēģija katrs trešais meža īpašnieks koksni pārdod un mežsaimnieciskos pakalpojumus iepērk caur kooperatīvajām sabiedrībām. Uz līdzīgu mērķi būtu jātiecas arī Latvijā, uzskata meža īpašnieku kooperatīvu pārstāvji. "Kā kooperatīva skaitliski sasniegtos mērķus esam izvirzījuši palielināt biedru skaitu līdz 10 tūkstošiem biedru un apsaimniekoto meža īpašumu platību – līdz 150 tūkstošiem hektāru, bet tas ir pamatots ar tālejošākiem mērķiem," stāsta meža īpašnieku kooperatīva "Mežsaimnieks" valdes loceklis **Andis Malējs**. "Mežsaimnieks" vēlas palielināt biedru skaitu, lai meža īpašumi paliek vietējo iedzīvotāju rokās, nevis ārzemju kapitālam piederīgajām kompānijām. Pašreiz esot vērojama nepatīkama tendence, ka aizvien vairāk un vairāk īpašumu nonāk ārzemju kapitāla rokās. Daudzi meža īpašnieki izšķiras par sava meža īpašuma pārdošanu, jo pietrūkst zināšanu, kā savu mežu apsaimniekot, kur saņemt mežsaimnieciskos pakalpojumus, kā iegūt peļņu no sava meža, un vieglākais ceļš esot savu īpašumu pārdot. "Mēs kā meža īpašnieku kooperatīvs vēlamies būt kā efektīvs un ērts rīks, lai īpašnieki, kuriem trūkst zināšanu vai pašiem pietrūkst laika, varētu izdevīgi apsaimniekot savus īpašumus," uzsver A. Malējs. Jāatgādina – tieši meža īpašnieku kooperatīva biedri vienlaikus ir arī šīs organizācijas īpašnieki un galvenie labuma guvēji no savu mežu apsaimniekošanas.

Vairāki soļi

"Mežsaimnieks" kā kooperatīvs vēlas, lai pievienotā vērtība no īpašuma būtu pēc iespējas lielāka, tādēļ ir vēlme palielināt apsaimniekoto mežu platību, kas kooperatīvam ļautu gan efektīvāk pašu mežu apsaimniekošanu, gan arī iegūt papildu pievienoto vērtību, ejot tirgū kā vienotam spēkam. Lai to sasniegtu, jāveic vairāki soļi, kas arī dotu vairākus ieguvumus. "Pirmkārt, apvienojot pārdodamās koksnes resursus, mēs kļūstam stratēģiski svarīgs resursu piegādātājs nozarē. Līdz ar to saviem biedriem iegūstam labākus pārdošanas nosacījumus un cenas par pārdoto koksni, tajā skaitā samazinot cenu svārstību riskus, ar ko šobrīd saskaramies Latvijas reģionos. Tāpat arī mežizstrādes un mežkopības pakalpojumu iegāde biedriem kļūtu vēl izdevīgāka un drošāka," skaidro "Mežsaimnieka" valdes loceklis. Otrkārt, spējot apkopot gana lielus resursus, kooperatīviem ir iespēja izveidot pašiem savu ražošanu, tādējādi vēl palielinot pievienoto vērtību mūsu mežos izaudzētajai koksnei. A. Malējs tic, ka Latvijā līdzīgi kā Skandināvijā nākotnē meža īpašnieku kooperatīviem piederēs kokapstrādes un koksnes ķīmijas pārstrādes uzņēmumi. Esot arī jāiegūst papildu pievienotā vērtība no nekoksnes resursiem – te runa ir par ekosistēmu pakalpojumiem, ko sniedz mežs. Ja katrs meža īpašnieks individuāli centīsies pārdot šos ekosistēmu pakalpojumus, tad galveno peļņu no tā iegūst starpnieki, tāpēc ir svarīgi apkopot mūsu meža īpašumus un būt pašiem šī pakalpojuma ie-

Pakalpojumu kvalitātes palielināšana, lielāks biedru skaits un savas ražošanas izveide – tie ir tikai daži no meža īpašnieku kooperatīvu mērķiem.

Ilgtermiņā kooperatīvi plāno nostiprināt savas pozīcijas tautsaimniecībā, sniedzot lielāku pievienoto vērtību. Kooperatīvu apļotes liecina: sasniegtot savus skaitliskos mērķus un ilgtspējīgi apsaimniekojot biedru mežus, meža īpašnieku kooperatīvu pienesums tautsaimniecībā ik gadu būtu papildu 28 miljoni eiro. Tieši mazajiem un vidējiem meža īpašniekiem apvienojoties, kooperatīvu spēks augtu un tas ļautu kļūt par nozarē stratēģiski nozīmīgu partneri.

ņemumu saņēmējiem, piebilst A. Malējs. Salīdzinot kooperatīva apsaimniekotos mežus ar vidējiem Latvijas rādītājiem, aprēķināts, ka, sasniegtot savus skaitliskos mērķus un ilgtspējīgi apsaimniekojot biedru mežus, meža īpašnieku kooperatīvi tautsaimniecībā ik gadu spētu pienest papildu 28 miljonus eiro.

Kvalitatīvi un operatīvi

Kooperatīva "Mūsu Mežs" mērķis ir pakalpojumu kvalitātes saglabāšana augstā līmenī un operativitāte pakalpojumu sniegšanā, – stāsta mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "Mūsu Mežs" izpilddirektors **Toms Kalvis**. "Kad jutīsimies stabili savā darbībā un būs sasniegtas plānotās kvalitātes un kvantitatīvas līmenis, tad plānosim nākamo lēcieni sava kooperatīva izaugsmē. Tiesa, pie šī plāna un attīstības virzieniem vēl būs detalizēti jāstrādā," viņš uzsver. Arī "Mūsu Mežs" plāno palielināt savu biedru skaitu. Līdzīgi kā tas vērojams šobrīd, biedru skaita pieaugums varētu būt pakāpenisks un straujš lēcieni, visticamāk, neesot gaidāms. Pašlaik kooperatīvā apvienojušies 67 meža īpašnieki. Tieši pēdējā laikā kooperatīvā esot iesaistījušies ārzemēs dzīvojošie meža īpašnieki, kam nepieciešama sava īpašuma apsaimniekošana Latvijā. To kooperatīvs varot nodrošināt, izstrādājot detalizētu apsaimniekošanas plānu, tāpēc arī veidojas laba sadarbība starp abām pusēm. Jaunos biedrus "Mūsu Mežs" plāno piesaistīt ar savu darbu, jo līdz šim esot pierādījies, ka neviena reklāmas kampaņa nesot tik laba un tieši informācijas nodošana no cilvēka uz cilvēku, respektīvi, kad viens klients iesaka kādam citam pamēģināt kooperatīva pakalpojumus, esot la-

bākais veids, kā piesaistīt jaunus klientus. Proporcioniāli biedru skaita pieaugumam paredzēts arī palielināt meža īpašnieku kooperatīva apsaimniekojamo platību. "Mūsu Meža" biedri nesauzot, pamazām tiek iegādāti jauni meža īpašumi, un tas nozīmē, ka bilance mainās uz pozitīvo pusi un apsaimniekojamā platība palielinās. Pēdējā mēneša laikā apsaimniekojamā platība esot pieaugusi par 60–70 ha, un pieaugums turpinās. Pagaidām Toms Kalvis nenosauc konkrētus ciparus, bet minimālais plāns – gada laikā vidēji biedru skaits būšot atkarīgs no biedru apsaimniekojamās platības pieauguma. "Palielinoties biedru skaitam, būs jāpalielina kooperatīva darbinieku skaits, un man kā vadītājam tas nozīmēs jaunus izaicinājumus – katru jaunu darbinieku ievirzīt darbā, lai kvalitātes līmenis būtu atbilstošs mūsu izvirzītajiem mērķiem. Papildu darbinieki no-

zīmē ātrāku darbu izpildi – cirsmu iemēršanu, īpašuma novērtēšanu, stādu iegādi. Taču primārais mērķis ir mūsu sniegto pakalpojumu kvalitātes saglabāšana un palielināšana, lai meža īpašnieks būtu apmierināts un gribētu darboties mūsu organizācijā," uzsver Toms Kalvis. Tikpat svarīgs un nozīmīgs darbības mērķis esot meža pievienotās vērtības paaugstināšana. Daudz darba tiek ieguldīts, lai katru īpašnieka mežs kļūtu produktīvāks un kvalitatīvāks. Tas nozīmē jaunaudžu kopšanu, krājas kopšanas cirtes, kad mežs tiek izkopts un padarīts produktīvāks, lai koksnes pieaugums būtu lielāks, un no meža tiek izņemta mazvērtīgāka koksne, atbrīvojot augšanas telpu citiem kokiem. Meža pievienotās vērtības paaugstināšana nozīmē gan koksnes pārdošanu ar labām piemaksām, gan pievienoto meža vērtību dažādos procesos. Toms Kalvis ir vienprātis ar kolēģiem, ka jātiecas uz kooperatīviem piederēšas ražotnes izveidi. "Mūsu Meža" vadītājs atklāj, ka šajā jautājumā varētu veidoties otrās pakāpes kooperācija, kad, saliekot kopā abu kooperatīvu zināšanas un pieredzi, varētu tapt sava pārstrāde. Tas veidotu meža īpašnieku kooperācijas spēku un kooperatīvu attīstībā dotu jaunu izrāvieni, kā arī nozīmīgu pienesumu valsts ekonomikai. Pagaidām šīs jautājums detalizēti gan neesot apspriests. "Uz savu pārstrādi ir jātiecas, lai dotu pievienoto vērtību koksnei, ko iegūstam no katra meža īpašnieka meža. Tiesa, ir jāsaprot tā niša, kādā virzienā doties un ko izvēlēties par prioritāti. Tas būtu ieguvums visai nozarei un kooperācijas attīstībai," spriež pieredzējušais mežsaimnieks.

Meža īpašnieku kooperatīvu mērķi:

- Palielināt apsaimniekojamo meža platību līdz 150 tūkstošiem hektāru.
- Palielināt meža īpašnieku kooperatīvu biedru skaitu līdz 10 tūkstošiem.
- Apvienot pārdodamās koksnes resursus, lai kļūtu par stratēģiski svarīgu resursu piegādātāju nozarē.
- Apkopot resursus un izveidot pašiem savu ražošanu, tādējādi vēl palielinot pievienoto vērtību mūsu mežos izaudzētajai koksnei.
- Papildu pievienotās vērtības iegūšana no ekosistēmu pakalpojumiem, ko sniedz mežs.

VIZĪTKARTES

MPKS "Mūsu Mežs"

- ✓ Biedru skaits: 67
- ✓ Apgrozijums (2021. g.): 453,3 tūkstoši eiro
- ✓ Apsaimniekojamā platība: 3 tūkstoši ha
- ✓ Kontakti: tel. 24002400, e-pasts: info@musumezs.lv, <https://www.musumezs.lv/>

MPKS "Mežsaimnieks"

- ✓ Biedru skaits: 644
- ✓ Apgrozijums (2021. g.): 8,6 miljoni eiro
- ✓ Apsaimniekojamā platība: 12 144 ha
- ✓ Kontakti: tel. 24225225, e-pasts: info@mezsaimnieks.lv, <https://www.mezsaimnieks.lv/>

Informāciju sagatavoja biedrība Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija par Meža attīstības fonda piešķirtajiem līdzekļiem projekta Nr. 22-00-SOMF10-000024 ietvaros.

LATGALES VĒSTNIECĪBĀ

TEĀTRA IZRĀDES

GARS

Latgales vēstniecība "Gors" aicina apmeklēt teātra izrādes, kas atceļos no Nacionālā teātra, Valmieras drāmas teātra, Latvijas Leļļu teātra un radošās apvienības "Teātris un ES".

☑ 3. februārī plkst. 18.00 Lielajā zālē Nacionālais teātris aicina uz izrādi "Sievietes daļas".

Lugai ir negaidīts ievads, un galvenās varones pārdzīvotais kļūst par impulsu tam, lai tuvinieki beidzot sāktu runāt par būtisko, meklētu ceļu cits pie cita.

Ieeja – 10; 12; 14 EUR.

☑ 10. martā plkst. 18.00 Lielajā zālē – izrāde "Kalendārs mani sauc", kur Valmieras drāmas teātra aktieri pauž stāstu par Andra Kalnozola spoža un dzīvi apliecinošā debijas

romāna "Kalendārs mani sauc" galveno varoni Oskaru.

Ieeja – 12; 14; 16 EUR.

Izrādes bērniem un skolēniem kultūrizglītības programmas "Latvijas skolas soma" ietvaros

☑ 28. februārī plkst. 13.00 Lielajā zālē smidzinās un ar neparastiem leļļu trikiem pārsteigs Latvijas Leļļu teātris ar izrādi "Lidojošo cūku nams".

Katrs no talantīgajiem mākslinie-

kiem ir neparasts, jo spēj izpildīt tādu triku, ko nevarētu neviens cits rūksnis visā pasaulē. Visi kopā viņi rada pavisam neaizmirstamu cirka izrādi.

Ieeja – 8; 9 EUR.

☑ 13. aprīlī plkst. 17.00 Mazajā zālē trīs draugi Bullis, Kaza un Auns stāstīs par viņu jauno datorspēli "Dzeltenā zemūdene".

Katrs ir ieņēmis savu vietu slēpnī, dzinēji ir iedarbināti, un istā cīņa starp zemūdenēm tūlīt sāksies, bet tavu nelaimi! Ir pazudis INTERNETS! Ko darīt? Lugas varoņi ir izmisumā! Skaidrs ir viens – dzīve ir apstājusies. Tik ļoti viņiem šobrīd ir nepieciešams kāds piedzīvojums, ass stāsta pavērsiens vai galvu reibinošs notikums!!! Un tad pēkšņi vienam no draugiem rodas lieliska ideja, tikai, lai to realizētu, ir nepieciešams kaut kas īpašs...

Ieeja – 9 EUR.

KAUNATAS PAGASTĀ

TIEM, KAM PĀRI 55...

Kaunatas pagasta iedzīvotāji aicināti uz pasākumu "Tiem, kam pāri 55...", kas notiks Kaunatas tautas namā 10. februārī pulksten 13.00.

Šogad tradīcija tiek papildināta ar iespēju svinēt savu jubileju gan 2023. gada jubiliāriem, gan 2022. gada jubiliāriem. Šāda iespēja dota tādēļ, ka pagājušā gada februārī nebija iespējas pulcināt ap sevi kuplu loku radu un draugu Covid-19 ierobežojumu dēļ.

Visi gribētāji atzīmēt savu jubileju pasākumā "Tiem, kam pāri 55..." ir aicināti pieteikties līdz 3. februārim. Pieteikt var arī savus radniekus (vecākus, krustvecākus vai citus), kuri 2022. vai 2023. gadā svin jubileju, ar noteikumu, ka radnieks piekrit apmeklēt pasākumu.